

EDITORIAL

L'impuls d'una nova cooperació mediterrània, 25 anys després

Roger Albinyana

Il·lustració de [Carole Hénaff](#)

És difícil pensar que el 25è aniversari de la Conferència Ministerial Euromediterrània de Barcelona rellançarà la cooperació euromediterrània. En un context internacional i regional complex, han sorgit nous reptes que semblen impedir l'acció coordinada entre països, institucions i actors regionals. No obstant això, aquesta celebració podria ser una oportunitat per aprofundir en l'actual marc de cooperació regional i fer-lo més adequat als reptes actuals de les societats mediterrànies.

En aquest sentit, l'interès estratègic del govern de la Generalitat per aquest esdeveniment és més que evident: Barcelona acull la seu de la secretaria de la Unió per la Mediterrània, organització intergovernamental que promou la cooperació regional euromediterrània. A més, Barcelona i Catalunya han acumulat un capital important al llarg d'aquests darrers vint-i-cinc anys en ser la seu de nombroses institucions, xarxes, programes, iniciatives d'àmbit regional. Si bé és cert que les institucions del país no sempre han exercit de força tractora per mobilitzar organitzacions públiques i privades en l'aposta per la regió mediterrània, també és ben cert que amb la recent aprovació per part del govern de Catalunya d'una Estratègia Mediterrània es fa palesa la voluntat d'intensificar aquest compromís, i convertir l'acció exterior envers la regió mediterrània en un pilar de la política

del govern.

Una aportació qualitativa al debat

La revista IDEES del Centre d'Estudis de Temes Contemporanis edita aquest any 2020 un número monogràfic dedicat a aquesta efemèride amb l'objectiu no únicament de reflexionar sobre l'impacte que la Declaració de Barcelona ha suposat per als països i ciutadans de la regió, sinó sobretot per apuntar algunes recomanacions de cara al futur i fer una aportació qualitativa al debat que la celebració suscitarà.

Els articles d'aquest número monogràfic intenten abordar diverses qüestions: Com fer de la cooperació euromediterrània un instrument més útil de cara al futur? Quines propostes innovadores es poden plantejar a fi d'evitar la reiteració de polítiques i fórmules de cooperació que s'han usat fins al moment? Quines recomanacions de polítiques públiques es poden elevar als decisors polítics en un context tan incert, i fins i tot, advers com l'actual?

La secció del monogràfic que s'ocupa de la dimensió institucional i del desenvolupament econòmic i sostenible posa l'èmfasi en com ha canviat la cooperació euromediterrània durant aquests vint-i-cinc anys i en quins nous reptes i àmbits d'actuació han emergit des de llavors. Aquest monogràfic incorpora temes innovadors com la implementació a la regió de l'Agenda 2030 de Nacions Unides, el desenvolupament urbà sostenible, la lluita en contra de l'emergència climàtica, o bé la irrupció de l'economia digital i la revolució industrial associada. També s'hi incorporen d'altres àmbits temàtics que han evolucionat considerablement en aquests darrers vint-i-cinc anys i han reposicionat la regió en el tauler geopolític global, com ara l'arquitectura securitària, la cooperació política o l'emergència del continent africà.

La regió mediterrània es troba avui en una situació més feble i delicada que l'any 1995, assetjada per una inestabilitat política creixent, una desigualtat de renda entre els països del nord i del sud i una crisi climàtica que la situa com un dels pitjors focus a escala planetària. Serà possible consolidar una cooperació política, econòmica i social per fer front a aquests reptes?

D'entre els articles que s'ocupen de la dimensió institucional de la integració mediterrània, Senén Florensa es pregunta si després d'aquests vint-i-cinc anys hi ha espai per a un projecte renovat de la Unió Europea envers el Mediterrani sud, tenint en compte l'evolució de l'arquitectura institucional multilateral. Dario Cristiani s'interroga si la pèrdua d'influència per part de la Unió Europea i dels Estats Units a la regió en els darrers deu anys ha estat aprofitada per potències globals i regionals emergents com ara la Xina, Rússia, l'Iran o els països del Golf per tal de cimentar la seva influència regional. Així

mateix, Roger Albinyana i Claudio Salmeri analitzen l'impacte que l'emergència del continent africà com a bloc polític i econòmic està tenint en les relacions euromediterrànies.

En el terreny dels àmbits del desenvolupament humà i sostenible, aquest número monogràfic posa el focus en els principals reptes que ha d'entomar la regió i que afecten, en major o menor mesura, tots els països indistintament. Jérémie Fosse ens presenta una ambiciosa proposta per tal d'implementar l'Agenda 2030 de les Nacions Unides; Rym Ayadi i Carlo Sessa disserten sobre la irrupció de l'economia digital a la Mediterrània i sobre si aquesta és un factor de transformació i creixement inclusiu o un factor de fragmentació i polarització societari; Oriol Barba reflexiona sobre la nova agenda urbana a la regió mediterrània com aposta per a un espai inclusiu, integrat i intel·ligent; i finalment Arnau Queralt-Bassa, Katarzyna Marini, Wolfgang Cramer, Joel Guiot, Arnault Graves i Grammenos Mastrojeni contrasten empíricament les raons que obliguen la regió a actuar de forma urgent en contra de l'emergència climàtica.

La regió mediterrània es troba avui en una situació més feble i delicada que el 1995, assetjada per una inestabilitat política creixent, una desigualtat de renda entre els països del nord i del sud que no s'ha pogut mitigar i una crisi climàtica que la situa com un dels pitjors focus a escala planetària. Serà possible, doncs, consolidar una cooperació política, econòmica i social a escala regional i sub-regional que permeti fer front a aquests reptes? S'aconseguirà fer d'aquest 25è aniversari una oportunitat per reforçar la cooperació Euro-mediterrània?

Roger Albinyana

Roger Albinyana és director gerent de l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed) i professor associat de política econòmica internacional a la Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona. Prèviament, havia sigut director de Polítiques Regionals Mediterrànies i Desenvolupament Humà de l'IEMed. També és membre del patronat del CIDOB i del consell assessor de l'Associació d'Economistes Euro-Mediterranis (EMEA). Té un Màster en Història Econòmica per la UB i la UAB, un Grau en Economia per la UPF i un Grau en ADE per la UOC. Durant el període 2013-2016 va ser secretari general d'Afers Exteriors i de la Unió Europea a la Generalitat de Catalunya. Durant el mateix període, també va ser membre del Comitè de les Regions. Entre els anys 2010 i 2013, va exercir de conseller en desenvolupament del sector privat a la Secretaria de la Unió per la Mediterrània, organisme internacional amb seu a Barcelona.